

Svatyně a sakrální okrsek

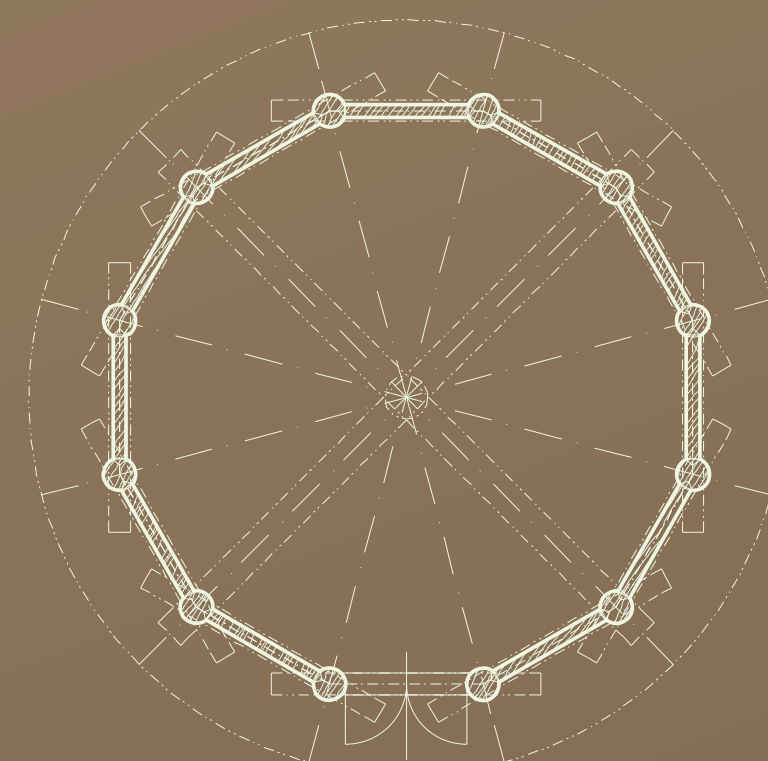
Vážení návštěvníci,

vítejte v nově postavené svatyni zasvěcené mnoha keltským bohům, jak to mohlo být zvykem u našich pohanských předků. Na následujících řádcích se dozvíte, jak naše svatyně vznikala a z čeho jsme při její stavbě vycházeli.

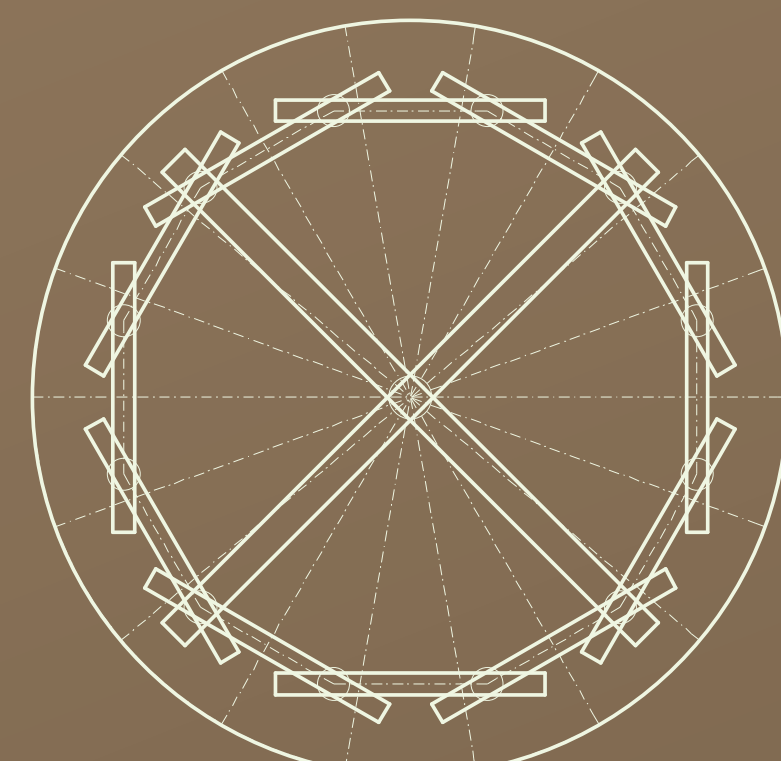
Výstavbu skanzenu jsme v roce 2011 zahájili jednoduššími a zároveň praktičtějšími stavbami. O realizaci svatyně (byť byla v plánu už od začátku) jsme mohli začít uvažovat až ve chvíli, kdy jsme měli, obrazně řečeno, kam ustát zvířata, kde vykonávat řemeslo a kam složit hlavu. Zároveň jsme si uvědomovali, že ke stavbě svatyně musíme přistoupit zcela jinak než k ostatním budovám. Stavba tohoto charakteru totiž musí splňovat odlišná kritéria. Nebude hodnocena podle prak-

tičnosti, ale podle krásy a podle toho, zda my sami uvěříme, že jde o duchovní stavbu. Na rozdíl od středověkých kostelů s bohatými oltáři a vitrážemi jsme se nemohli spolehnout na zdobné vybavení interiéru. Rozhodli jsme se tedy pojmout samotnou konstrukci jako umělecké dílo.

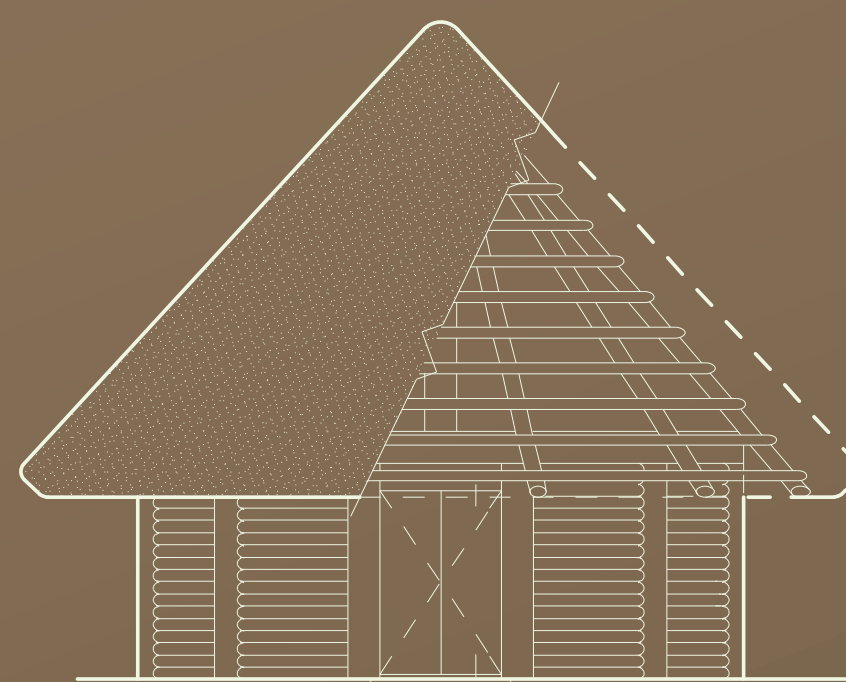
Při stavbě jsme vycházeli ze svatyně z Manchingu (podrobněji níže). Dodrželi jsme rozměry a mohutnost objektu. Naši interpretaci je podoba brány, vnitřního objektu, zdobení a zejména netypická konstrukce střechy bez středového sloupu. Stavba palisády a svatyně byla realizována v letech 2023 a 2024. Doufáme, že se vám naše rekonstrukce bude líbit a pomůžete nám tomuto objektu vdechnout život.

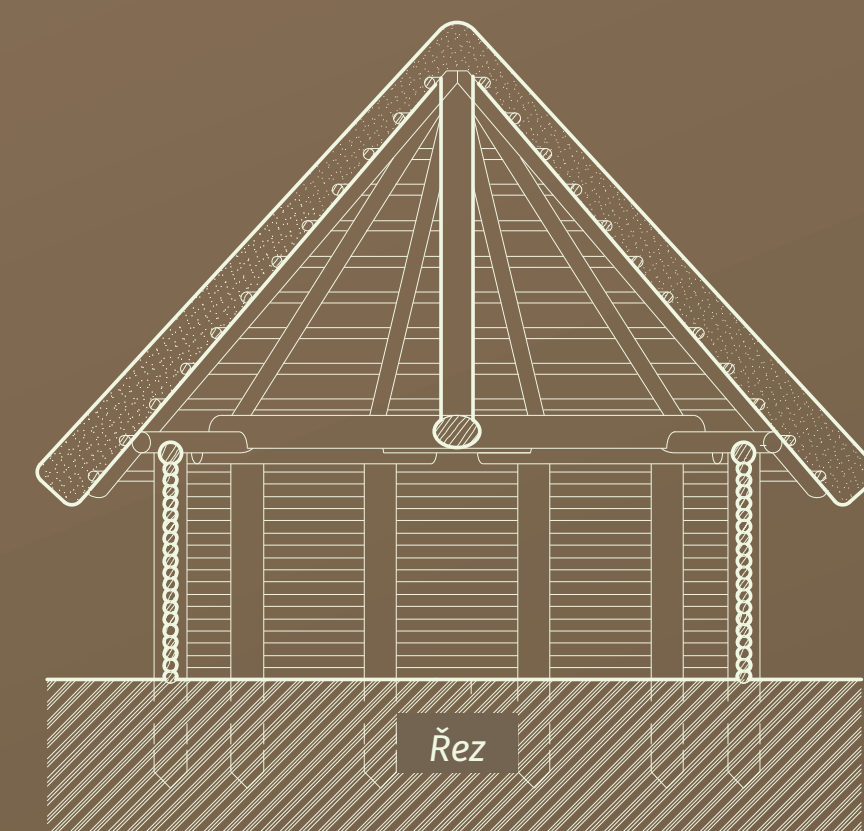
Půdorys

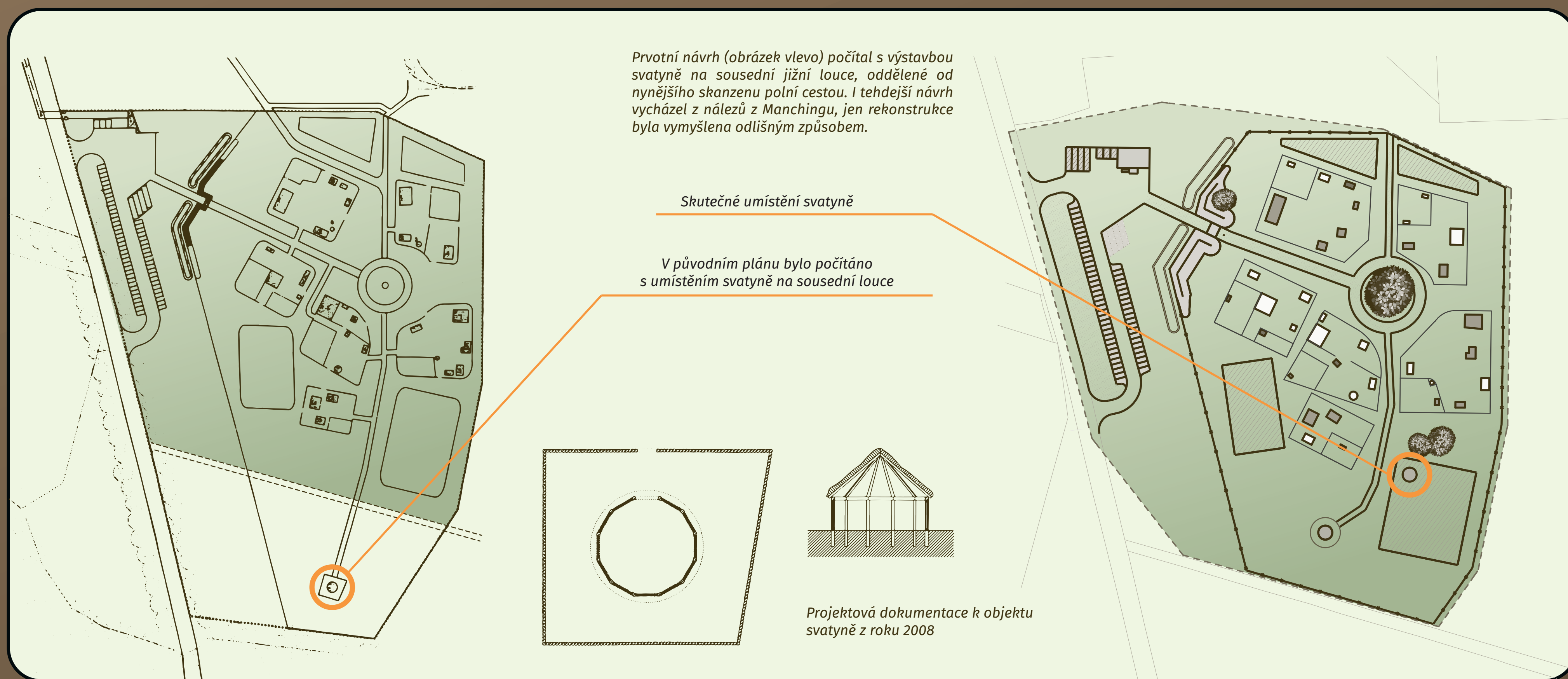
Konstrukce střechy

Pohled

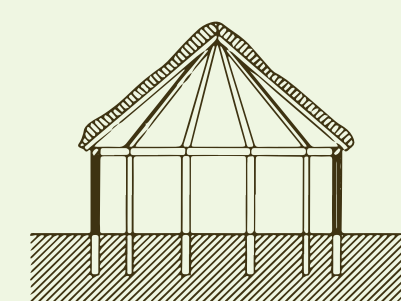
Rez

Prvotní návrh (obrázek vlevo) počítal s výstavbou svatyně na sousední jižní louce, oddělené od nynějšího skanzenu polní cestou. I tehdejší návrh vycházel z nálezů z Manchingu, jen rekonstrukce byla vymyšlena odlišným způsobem.

Skutečné umístění svatyně

V původním plánu bylo počítáno s umístěním svatyně na sousední louce

Projektová dokumentace k objektu svatyně z roku 2008

Svatyně z Manchingu

Objekt se nacházel ve středu rozsáhlého centrálního sídliště, které se později proměnilo v oppidum, a byl tvořen kruhovou stavbou a příkopem přibližně ve tvaru pravoúhlého lichoběžníku.

Interpretaci komplikuje fakt, že objekt prošel více fázemi stavebního vývoje. Počátky objektu sahají do 2. pol. 3. st. př. n. l. a existoval i v následujícím století. Jeho podoba se ale v čase měnila. V první fázi se jednalo o samostatně stojící čtyřsloupovou, nejspíše zastřešenou budovu obklopenou palisádou se vchody na protilehlých nebo sousedních stranách. V druhé fázi došlo k proměně v kruhovou cellu a právě tato fáze posloužila jako vzor pro naši stavbu.

Hypotézu, že se jednalo o svatyni, podporují nálezy železných a bronzových nástrojů a zbraní, stejně jako keramiky, mlýnských kamenů nebo zvířecích kostí (mj. lebky koní a skotu) v jamách v blízkosti objektu. Tyto nálezy lze interpretovat jako výsledky rituálních činností.

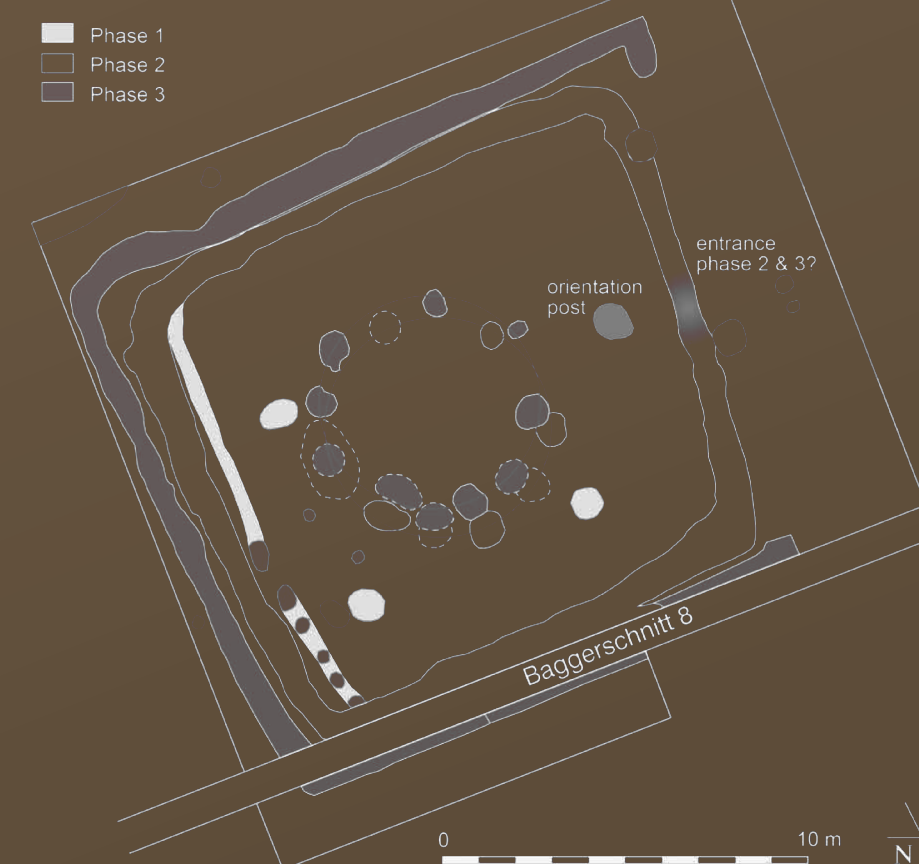
Zajímavou teorií, rozvíjející hypotézu, že se jednalo o objekt s náboženským nebo symbolickým významem, je přisouzení významu orientaci objektu. Ve druhé fázi výstavby byl vchod orientovaný na azimut východu slunce při rovnodennosti, což mohlo mít význam symbolický, ale také praktický - "kalendář" k určování důležitých zemědělských období, jako je setí či sklizeň.

Absolutní jistotu o tom, že se jedná o svatyni, ale odborníci nemají. Existují alternativní výklady, že objekt sloužil jinému účelu, např. jako sýpka.

Nalezené předměty mohly představovat artefakty běžného života bez jakéhokoli symbolického či nábožen-

ského významu. S ohledem na více doložených fází výstavby nelze vyloučit ani možnost existence více staveb s rozdílným účelem chronologicky po sobě.

Manching - Central Temple (trench 20)

Wendling, H. (2013). Manching Reconsidered: New Perspectives on Settlement Dynamics and Urbanization in Iron Age Central Europe. *European Journal of Archaeology*, 16(3), 459–490.

Realizace

Tesař: Jan Milde
Truhlář: Jan Klouda
Kameník: Antonín Mužik
Přípravné a zemní práce: Antonín Lička, David Rybáček, Jiří Bleha

Malby: Jana Doležalková
Architektonický návrh: Jan Klouda
Odborná konzultace: Mgr. Tomáš Mangel, Ph.D. (UHK)
Koncepte: Bc. Blanka Zelená, Jan Klouda, Mgr. Ondřej Vojtíšek

Podpora projektu

Stavba svatyně byla financována z rozpočtových prostředků Pardubického kraje. Výstavbu též podpořila finanční skupina ANNL, která za projektem skanzenu dlouhodobě stojí. Děkujeme za pomoc a podporu!

Rádi bychom také poděkovali všem dobrovolníkům, kteří se zapojili do stavby a přispěli svým úsilím a časem k realizaci tohoto projektu.

Projekt Země Keltů realizuje spolek Boii, z.s. Pokud Vás náš projekt zaujal, budeme rádi za jakoukoliv podporu. Podpořit nás můžete materiálně, dobrovolnickou prací nebo finančně. Ozvěte se nám na boii@boii.cz.

Země Keltů

ANL GROUP
Pojďte s námi dál

Pardubický kraj